



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 318/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Romanom Cibulkom, advokátom, Hlavná 13, Trnava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 13P/124/2023 zo 14. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu sp. zn. 13P/124/2023 zo 14. mája 2025. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, ktoré je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 13P/124/2023. Na pojednávaní uskutočnenom 14. mája 2025 okresný súd uložil sťažovateľovi celkovo 5 poriadkových pokút v súhrnnej výške 3 800 eur (100 eur, 200 eur, 500 eur, 1 000 eur a 2 000 eur, pozn.) v zmysle § 102 ods. 1 písm. d), ods. 2 a 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) z dôvodu, že sťažovateľ napriek predchádzajúcej výzve súdu svojím vyjadrovaním bránil súdu pokračovať v pojednávaní, čím rušil poriadok a dôstojný priebeh pojednávania.

3. Podľa sťažovateľa bol postup súdu smerujúci k vydaniu uznesenia o uložení poriadkových pokút neopodstatnený, súd postupoval v rozpore s účelom zákona, pričom ani neskúmal možnosť využiť

iné zákonné prostriedky, ktorými by sťažovateľovi zabránil jeho výrokmi rušiť priebeh pojednávania pri vyhlasovaní uznesení. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. Sťažovateľ pripúšťa, že jeho správanie na pojednávaní je jedným z dôvodov na uloženie poriadkovej pokuty, avšak jej celková výška je pre sťažovateľa vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery likvidačná. Sťažovateľ považuje za nedostatočnú aj kvalitu napadnutého uznesenia, keďže okresný súd založil svoje rozhodnutie na jedinom argumente. Sťažovateľ svoje správanie na pojednávaní vysvetľuje stresom, v ktorom sa nachádza v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu matky, o ktorú sa dlhodobo stará.

4. Sťažovateľ napokon vyjadruje pochybnosť aj nad tým, či súd mohol v súlade s právom zhrnúť uloženie jednotlivých poriadkových pokút do jedného uznesenia, keď zo samotného obsahu pojednávania vyplýva, že súd vyhlasoval päť samostatných uznesení.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd porušil ním označené práva podľa ústavy a dohovoru arbitrárnym a nedostatočne odôvodneným uznesením, ktorým mu uložil v priebehu jedného pojednávania päť poriadkových pokút v celkovej výške 3 800 eur.

6. Rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút sú spôsobilé byť predmetom ústavného prieskumu, aj keď len v obmedzenej miere. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty v zásade môže neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a tým podlieha prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015). Aj na rozhodovanie súdov o uložení pokút sú preto primerane kladené požiadavky vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. To predovšetkým znamená, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

7. Požiadavka riadneho odôvodnenia je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) a náležité (zákonom požadovaným spôsobom) odôvodnené rozhodnutie napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru či Listiny základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 327/2010, IV. ÚS 562/2018).

8. Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty má charakter procesnej sankcie, ktorou je možné vynútiť plnenie procesných povinností vyplývajúcich zo zákona alebo z rozhodnutia súdu. Základným predpokladom jej uplatnenia je sťaženie postupu súdneho konania konaním alebo opomenutím porušovateľa. Svojou podstatou toto poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili (III. ÚS 193/2018, III. ÚS 346/2018). Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pri preskúmaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty prichádza do úvahy iba

v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia rozhodnutia (III. ÚS 152/2017).

9. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažnostná argumentácia je prioritne vyjadrením nesúhlasu s postupom súdu a jeho rozhodnutím. Sťažovateľ v zásade nenamieta, že rozhodnutie o uložení opakovaných pokút nie je založené na zákonom podklade, dokonca pripúšťa aj to, že jeho správanie opodstatňovalo prijatie poriadkových opatrení. Za tejto situácie ústavný súd pripomína, že nie je súčasťou všeobecného súdnictva, preto pri žiadosti o poskytnutie ústavnoprávnej ochrany postupom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepostačuje vyjadrenie „bežného“ nesúhlasu sťažovateľa s rozhodnutím a polemika na zákonnej úrovni. Povinnosťou sťažovateľa je predložiť relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. To platí, samozrejme, aj v situácii, ak procesné predpisy neumožňujú kontrolu napadnutého rozhodnutia na báze zákonnej polemiky v systéme všeobecného súdnictva.

10. Odhliadnuc od nedostatočnej ústavnoprávnej argumentácie, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, nezvážené majetkových pomerov sťažovateľa (teda neproporcionalitu) a arbitrárnosť (teda svojvoľnosť) rozhodnutia.

11. V súvislosti s námietkou týkajúcou sa kvality odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd pripomína, že rozsah odôvodnenia uznesenia sa vždy spravuje povahou veci a charakterom, resp. významom uznesenia. Uznesenia, ktoré upravujú len procesný postup pri vykonávaní dôkazov alebo ktorými sa pripravuje súdne konanie, prípadne ukladá poriadková pokuta, stačí odôvodniť len stručne, ak odôvodnenie zákon vôbec vyžaduje (IV. ÚS 456/2023, I. ÚS 193/2025).

12. Sťažovateľ priložil k ústavnej sťažnosti ako dôkaz iba kópiu napadnutého uznesenia. Keďže nepredložil iné dôkazy (kópiu zápisnice či záznam z pojednávania), môže ústavný súd pri posúdení námietok sťažovateľa vychádzať iba z textu odôvodnenia rozhodnutia. Z neho je zrejmé, aké konanie sťažovateľa bolo poriadkovými pokutami postihnuté, a to opisom skutkových okolností, ich časovým ohraničením, ako aj ich podradením pod konkrétne ustanovenie § 102 ods. 1 písm. d) CSP, teda rušenie poriadku alebo dôstojného priebehu pojednávania. Išlo o správanie sťažovateľa počas pojednávania, ktorého je účastníkom a ktoré sa konalo 14. mája 2025 na okresnom súde. Sťažovateľ napriek predchádzajúcej výzve súdu rušil svojím nedôstojným vyjadrovaním pokojný priebeh pojednávania, v dôsledku čoho mu bola uložená v poradí prvá poriadková pokuta vo výške 100 eur. Uloženie ďalších poriadkových pokút (200 eur, 500 eur, 1 000 eur a 2 000 eur) bolo reakciou súdu na gradáciu sťažovateľovho nevhodného správania pri vyhlasovaní uznesení o uložení poriadkových pokút. Opísaným konaním mal sťažovateľ brániť v plynulom vyhlasovaní uznesení o uložení poriadkových pokút, teda rušiť dôstojný priebeh pojednávania, a zároveň týmto konaním mal sťažovateľ neuposluchnúť príkaz súdu.

13. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, za aké konkrétne konania bol sťažovateľ sankcionovaný poriadkovými pokutami po tom, keď opakovane rušil dôstojný priebeh pojednávania. Bez ďalších informácií o konkrétnom priebehu konania ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, nepovažuje za svojvoľné, teda ústavne neudržateľné, ak okresný súd pri opakovanom rušení priebehu pojednávania, ktoré vyhodnotil ako

neprípustné, siahol opakovane po poriadkovom opatrení v podobe poriadkovej pokuty. Ústavný súd musí na tomto mieste pripomenúť, že okresný súd mohol siahnuť aj po prísnejšom opatrení v podobe vykázania sťažovateľa z úkonu (§ 103 CSP) vrátane jeho prípadného vyvedenia z pojednávacej miestnosti. Je však v plnej diskreícii súdu, aké poriadkové opatrenie považuje za dostatočné na dosiahnutie želaného stavu nerušenia, resp. nesťažovania postupu konania.

14. Ústavný súd nehodnotí ako problematický spôsob písomného vyhotovenia rozhodnutí o viacerých uložených poriadkových pokutách v spoločnom uznesení formou samostatných výrokov. Je bežný postup súdu, ak do jedného písomne vyhotoveného uznesenia spojí (napríklad z hľadiska hospodárnosti konania) viacero samostatných uznesení formou osobitných výrokov za podmienky, že každý výrok samostatne a dostatočne odôvodní. Napokon práve oddelenie výrokov uznesenia umožňuje v jednotlivých prípadoch napadnúť opravným prostriedkom len časť uznesenia (jeho konkrétny výrok).

15. V okolnostiach veci je rozhodujúce je, že každý z výrokov predstavuje samostatnú poriadkovú pokutu, pričom každá z nich bola uložená vo výške korešpondujúcej dikcii § 102 CSP a jej uloženie bolo okresným súdom dostatočne odôvodnené. Okresný súd pri uložení poriadkových pokút postupoval v zákonných medziach, vyjadril sa aj k výške uložených poriadkových pokút, pričom tieto jeho závery nepovažuje ústavný súd za prejav excesu alebo arbitrárneho výkladu aplikovanej právnej normy. Nemožno považovať za svojvoľný postup súd stupňujúci sankciu za ďalšie porušenie rovnakej povinnosti. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nedovoľuje prijať záver o tom, že by v tomto prípade došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov tak, že by mohlo zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v ňom neidentifikoval signály svojvôle či arbitrárneho prístupu zo strany okresného súdu.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu